

„Nová přítomnost ve světě“

**Poznámky z promluvy Francesca Casseseho a Davida Prosperiho
na Zahajovacím dni hnutí Comunità e Liberazione v Lombardii**

Unipol Forum, Assago (Milán) a online, 12. září 2026.

„Nová přítomnost ve světě“

Poznámky z promluvy Francesca Casseseho a Davida Prosperiho na Zahajovacím dni hnutí Comunione e Liberazione v Lombardii

Unipol Forum, Assago (Milán) a online, 12. září 2026.

Sestup, Duchu Svatý

Francesco Cassese

Dobré ráno všem! Zdravíme zde v Assagu všechny přítomné, pak také ty, kteří nás sledují z dalších sedmi lombardských měst připojených online, i ty, kteří se připojili z domova, protože se ze zdravotních důvodů nebo kvůli věku nemohli dostavit osobně.

Don Giussani během let obnovil mnoho prvků naší výchovné metody. Zavedl nová gesta, jiné upravil a některé dokonce opustil, pokud už nebyly potřebné. Jedné věci se však nikdy nechtěl dotknout, jako by v ní spatřoval rozhodující význam: Zahajovací den. A to mě vede k otázce, jak hlubokou hodnotu tato událost pro nás skutečně má. Pro mě je to především okamžik, kdy se na začátku nového sociálního roku, během příprav na další krok, pozastavíme a podíváme se na cestu, kterou jsme již ušli: přátele, kteří se k nám připojili, události, které učinily naši víru bohatší a jistější,

i naléhavé výzvy, které se objevily a žádají naši odpověď. Je to příležitost pohlédnout zpět, abychom rozpoznali to, co nás utvářelo a přivedlo až sem, než se znovu vydáme na cestu.

V posledních letech jsem se několikrát přistihl, že přemýšlím nad životem manželů Petra a Ondřeje: na ženy zvyklé vídat své muže vyplouvat na „moře“ (na jezero, kde provozovali svou rybářskou činnost), vědomé si toho, že každé vyplutí s sebou neslo svá rizika a mohlo být také posledním. A potom náhle přišel jiný druh odchodu: začali následovat onoho Nazaretského, nejprve na několik hodin, potom na dny a týdny, a zanechávali doma prázdný dům a nový druh očekávání. A přesto, když se na ně dívaly z dálky, musely snad právě ony více než všichni ostatní pochopit velikost toho, co se dělo, a vzrušující tíhu, která spočinula na ramenou těchto dvou mužů, ponořených do víru přítomnosti, gest a slov, který vtahoval celý jejich život.

Někdy na to zapomínáme, ale jsme součástí téhož příběhu, který začal před 2000 lety oním Nazaretským: i my žijeme ponoření do Jeho přítomnosti, do gest a slov Jeho společenství, a je to rytmus, který nás uchvacuje, zapojuje, strhává s sebou. Právě proto však potřebujeme hledět na naši zkušenost se stejným vědomím, s jakým se ony ženy dívaly na své manžely, z odstupu, který umožňuje zachytit hluboký význam všeho, co se nám děje. Nabídka, kterou si předkládáme, nevychází z nějakého našeho sociálního nasazení, nejde o uplatňování abstraktních hodnot vnucených seshora, ale o rozpoznání toho, co již žije uvnitř naší zkušenosti: skutečnosti, které se dějí v našem společenství – ba dokonce našemu společenství – jsou způsobem, jímž nás Pán volá a vede tam, kam bychom si ani nedokázali představit, že se dostaneme. Každý má své vlastní povolání: nebyli bychom zde, nežili bychom svůj život stejným způsobem, se svými rodinami a svými dětmi, kdyby nebylo tohoto setkání. Proto bych chtěl, abychom si navzájem pomohli společně hledět na nový život, který nám byl darován, aby mohl znamenat krok na cestě každého z nás i našich společenství.

Uplynulý rok byl pro nás rokem mimořádné milosti. V lednu nás audience u Svatého otce utvrdila a povzbudila a znovu vyzvala celé hnutí, aby zaujalo postoj tváří v tvář našim dějinám.

Poté se uskutečnilo ústavní referendum, pokus o úsudek, který byl bez ohledu na výsledek pro mnohé z nás příležitostí k obnovenému dozrávání v tom, co znamená být přítomností ve světě. „Vždyť,“ jak nám řekl Davide při setkání s odpovědnými v Lombar-

dii, „není to přesně toto, co nás fascinovalo při setkání s lidmi nebo s gesty hnutí? Ne křesťanství oddělující víru a život, ale celé křesťanství, které má co do činění s dějinami, s požadavky a problémy života a společnosti.“¹ Don Giussani v nové knize *Il centro della vita* používá podle mého názoru velmi účinný výraz: „být uvnitř“. Říká totiž: „Narodili jsme se proto, abychom ‚byli uvnitř‘, což odpovídá křesťanské kategorii vtělení: Bůh vstoupil dovnitř našeho života, zapojil se do celého našeho života. Narodili jsme se s mocným, hlubokým zapojením v životě školy – navzdory všem obviněním z uzavřenosti, z integralismu.“²

Následně, tedy 14. května, došlo k dlouho očekávanému uzavření diecézní fáze procesu blahorečení a kanonizace našeho drahého dona Giussaniho: další dar, který posiluje a prohlubuje vděčnost vůči našim dějinám a vůči církvi. Nyní s důvěrou očekáváme výsledek procesu, který pokračuje v Římě, a v závislosti na době, jak bude Pán chtít.

Po milosti papežovy návštěvy na Meetingu, po úžasné události celého lidu, který nadšeně otevřel náruč Petrovi, jeho otcovskému pohledu a hloubce jeho slov, jsme zakusili to, čeho jsme byli svědky v La Thuile (Mezinárodní setkání odpovědných, Equipe CLU a Equipe GS), v tajemné kontinuitě s událostí Meetingu, překypováním života, který nás ze všech stran přesahuje, zjevností díla, které není naším dílem. Uvnitř tohoto proudu milosti si znovu poslechněme pozdrav, který papež pronesl ve Villaggio Ragazzi ke všem mladým lidem, kteří tam byli (mnoha velmi mladým lidem a mnoha mladým rodinám s jejich dětmi).

¹ D. Prosperi, «Tendenzialmente uniti come genesi di giudizio e come azione», 21 aprile 2026, *clonline.org*.

² L. Giussani, *Il centro della vita. Il fatto di Cristo e della sua permanenza (1971-1972)*, Rizzoli, Milán 2026, s. 34.

Spontánní pozdrav Svatého otce

Lva XIV. ve Villaggio Ragazzi

„Děkuji! Děkuji! Děkuji, že jste zde; děkuji za toto přijetí a za toto nadšení, které je znamením Ducha!“

Poslouchajte chvíli... Před lety svatý Jan Pavel II. řekl: „Jestliže dnešní svět něco potřebuje, je to společenství.“

I dnes můžeme opakovat stejná slova. A zda bude ve světě společenství, to počíná u vás mladých, protože vy umíte budovat společenství prostřednictvím přátelství, umíte se navzájem respektovat, abyste budovali mír, a svět vás potřebuje, vaše nadšení, vaši lásku, vaši věrnost.

Bůh vám všem žehnej a kéž jste vždy věrní Ježíši Kristu.“³

Cassese

Je to pozdrav pronesený spontánně, na vrcholu jeho nadšení i našeho: Meeting jsme nikdy nezažili tak, jak jsme jej zažili onoho dne. Byla to spontánní slova, která papež řekl lidu Meetingu pod dojmem nečekaného a nepředvídatelného setkání v jeho síle i podobě. A potom zde byla jeho promluva, nesmírně hutná a bohatá na podněty pro naši cestu a nejen pro naši.

Protože, jak jsem říkal předtím, nabídka nevychází z abstrakce, ale ze života, chtěl bych stejně jako loni položit Davidovi otázky, které vycházejí z provokace událostí, které se nám letos přihodily, a začít právě papežovou návštěvou. Jsou to otázky, které se mi zdají rozhodující pro dobu, kterou prožíváme.

První souvisí se slovy papeže, která jsme slyšeli. Byla to výzva adresovaná především mladým – mladším než já, to je pravda –, ale okamžitě mě zasáhla a stále mě znepokojuje. Chtěl bych tě požádat, abys nám pomohl jít do hloubky toho, na co papež poukázal: společenství, které nabývá podoby v přátelství jako skutečném místě, v němž dnes můžeme budovat církev.

Druhá otázka vychází z naléhavosti – kterou pociťuji stále silněji – učinit zkušenost společenství osobní. Ne jako něco, co zůstává v pozadí, ale jako zapojení vlastního já, úsudku, svobody. V tomto smyslu nám komentář dona Giussaniho k *Serenádám* Dvořáka nabízí cenné vyjasnění: tato slova s překvapivou jasností říkají, že otázka člověka nikdy není ponechána samotná, ale je přijímána a rozšiřována uvnitř větší příslušnosti, schopné doprovázet hledání naplnění.⁴

V rámci této perspektivy bych chtěl, abys prohloubil, jak tato větší příslušnost vstupuje do osobního života: do způsobu, jakým se díváme na věci, do rozhodnutí, která činíme, do postojů, které zaujímáme. Protože právě zde přestává být společenství vnějším kontextem a stává se prožívanou zkušeností, schopnou vytvářet cestu a odpovědnost.

Davide Properi

Děkuji. Dobré ráno všem. Musím říci, že mě dojíímá a ohromuje vidět toto místo přeplněné lidem: jsme zde společně! Pro mě je to první svědectví o pravdivosti věcí, o nichž budeme mluvit. Takže děkuji.

³ Leone XIV, «Saluto spontaneo del Santo Padre al Villaggio Ragazzi», *Incontro con i partecipanti al 47° “Meeting per l’amicizia fra i popoli”*, 22 agosto 2026, *vatican.va*.

⁴ „Celá otázka člověka, jednotlivého člověka, není ponechána jeho zoufalé samotě, ale je pochopena a rozšířena, sdílena uvnitř většího prostředí, které rozšiřuje její hranice a doprovází ji při hledání naplnění, odpovědi. Proto je umělecký výraz, hudba, celá kultura jsou událostí, jejímž subjektem je osoba, nakolik náleží k lidu, osoba, která v sobě vyjadřuje vědomí lidu, která v sobě uskutečňuje a ztělesňuje, překládá charakteristický rys tohoto lidu“ (L. Giussani, „L’io si ritrova in un popolo“, in *Spirto gentil*, ed. S. Chierici a S. Giampaolo, BUR, Milán 2026, s. 320–321).

Chtěl bych začít tím, že slova, která jsi řekl, popisují také můj úžas a mou vděčnost za ono „překypování života“, který jsme viděli v posledních týdnech. Není to naše zásluha: je to dar milosti, zcela nezasloužený, počínaje návštěvou Svatého otce na Meetingu. Jeho vystoupení nám poskytla nesmírně cenné na-
směrování na naší cestě.

Dnes se začneme zabývat obsahem základních bodů jeho promluvy, které nám pomáhají odpovědět na otázky, které jsi mi položil. Bohužel nyní nebudeme moci znovu projít celé bohatství této promluvy, ale vybízím vás, abyste si ji přečetli a rozjímali o ní v její úplnosti; z tohoto důvodu najdete celý text v říjnových *Tracce* a také v malé knize, která bude brzy zveřejněna na stránkách CL, abychom mu mohli věnovat veškerou pozornost dětí, které touží následovat kroky vyznačené otcem.

1. TO, CO SVĚT POTŘEBUJE

Před chvílí jsme slyšeli pozdrav, který papež Lev XIV. pronesl k přítomným ve Villaggio Ragazzi. Papež nejprve připomněl slova svatého Jana Pavla II.: „Jestli svět dnes něco potřebuje, pak je to společenství,“ a poté, obraceje se zvláště k mladým, dodal: „Vy umíte budovat společenství prostřednictvím přátelství.“⁵

Slova, která Svatý otec zopakoval - společenství a přátelství - pro nás nejsou jen slovy mezi jinými. Slovo „společenství“ totiž vyjadřuje naše povolání uvnitř církve; je prvním pilířem onoho pojetí, které nás charakterizuje,

jak říká don Giussani v knize *Una rivoluzione di sé*.⁶ Společenství věřících – umožněné svátostí křtu, tedy gestem, kterým se nás Kristus zmocňuje a zapojuje nás do svého života – je místem, tváří i znamením Jeho přítomnosti v dějinách, Jeho současnosti. Kristova událost pokračuje v dějinách jako událost našeho společenství. Kristus tedy není někdo vzdálený, uzavřený v minulosti, ani není ponechán naší interpretaci: vstal z mrtvých, žije a je přítomen zde a nyní prostřednictvím tajemství svého těla, tedy tajemství církve, našeho společenství, s jeho konkrétností a dějinností, tvořeného tvářemi, povahami a jmény.

Zamysleme se nad tím, co to znamenalo především pro každého z nás: všichni jsme zde kvůli nějakému setkání, i kdyby to bylo poprvé, co se účastníme něčeho podobného. Jsme zde proto, že jsme se s někým setkali – ve škole, na univerzitě, v práci nebo ve svém okolí – s lidmi, jejichž život se proměnil a stal se lidštějším díky příslušnosti ke Kristu, díky příslušnosti k Jeho společenství, jak jsme zjistili později. Na začátku nás jednoduše přitahoval způsob, jakým tito lidé žili, jak se dívali na druhé a jak čelili různým situacím. Postupně jsme k nim stále více přilnuli a po nějakém čase jsme se začali ptát sami sebe i jich, odkud pochází ta odlišnost jejich života, kterou jsme v nich viděli – tak přitažlivá a žádoucí. V ní se totiž odhalovalo něco, co hluboce odpovídalo naší touze po naplnění a po smyslu našeho určení. A dostalo se nám odpovědi: odlišnost, která si tě získala, není naším vlastním dílem, není výsledkem našich schopností. Je dílem Krista, který se prostřednictvím proměny, kte-

⁵ Leone XIV, «Saluto spontaneo del Santo Padre al Villaggio Ragazzi», *Incontro con i partecipanti al 47° “Meeting per l’amicizia fra i popoli”*, op. cit., vatican.va.

⁶ Srov. L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, Rizzoli, Milán 2024, ss. 12-13.

rou v nás působí a nechává rozkvést, stává ve světě rozpoznatelným a zakusitelným.

Setkání s Kristem se uskutečňuje „dnes“ prostřednictvím setkání s křesťanským společenstvím. Je to setkání podobné tomu, které s Ježíšem prožili Ondřej a Jan a které dalo vzniknout lidskému vztahu nepředstavitelné hloubky, nemajícímu obdoby: „Nazval jsem vás přáteli.“⁷ Společenství mezi námi, které vzniká z Kristovy iniciativy, se uskutečňuje jako „vzájemné propojení životů“ a nejvhodnějším slovem, které je vyjadřuje, je „přátelství“ v jeho plném a totálním smyslu.⁸ Kolikrát jsme si řekli, že hnutí je přátelství, a pro mnohé z nás je to skutečně reálná zkušenost! „Přátelství“ je synonymem slova „společenství“ nebo „jednota“, ale, zdůrazňuje Giussani, „dává pojmům společenství, komunita a jednota všechno maso, krev, kosti a údy, které tyto pojmy existenciálně, fakticky a životně překládají do skutečnosti“.⁹

Přátelství, které dává společenství tělo a převádí je do konkrétního života, nezávisí na tom, zda mi druhý člověk „vyhovuje“, zda je mi sympatický nebo inteligentní, zda odpovídá mému vkusu. Zakládá se na skutečnosti, že Bůh si ho vyvolil stejně jako mě, že mi ho postavil po bok, protože byl stejně jako já a spolu se mnou přitahován týměž křesťanským důrazem, týměž charismatem. Mnoho lidí, kteří jsou zde přítomni, to může dosvědčit: kdyby to záleželo na jejich hodnocení a sympatiích,

nikdy by se mezi sebou nespojili, a přesto žijí přátelství, v němž nic nezůstává stranou, přátelství otevřené celému světu. A když je tomu tak, všimnou si toho i ostatní.

Pro dona Giussaniho je hnutí přátelstvím na cestě k určení,¹⁰ „společenstvím vedeným k určení“,¹¹ které žije a působí v dějinách právě jako přátelství!¹² Právě toto skutečné společenství, právě toto přátelství, jak nám řekl papež, svět potřebuje. Protože společenství a přátelství založené v Kristu jsou počátkem nového světa, nové společnosti, nových vztahů, lidštějších vztahů, v nichž se láska k určení každého člověka a pokoj stávají možnými, v nichž je osvobození v každém smyslu - osobním, kulturním, společenském, dokonce i politickém - již viditelné a již zakusitelné. Právě tím, že žijeme křesťanské společenství, naše společenství, a přinášíme je všude tam, kde jsme, a přispíváme k jeho budování, spolupracujeme na proměně světa. Jinak bychom navzdory všem dobrým úmyslům pouze přidali další břemeno k těm, která už existují, aniž bychom přinesli cokoli nového. Osvobození vyplývá ze společenství s Kristem a mezi námi: společenství a osvobození.

2. NOVÉ SEBEUVĚDOMĚNÍ

Na posledních duchovních cvičeních se don Emmanuele Silanos vrátil k Ježíšově otázce

⁷ Gv 15,15.

⁸ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, op. cit., s. 30.

⁹ *Tamtéž*, s. 195.

¹⁰ „Podstatou našeho přátelství je kráčet vstříc svému určení, být si navzájem oporou na cestě k určení.“ (L. Giussani, *Dal temperamento un metodo*, BUR, Milán 2002, s. 333).

¹¹ L. Giussani, *L'opera del movimento. La Fraternità di Comunione e Liberazione*, Editrice Nuovo Mondo, Milán 2026, ss. 70 a 104.

¹² „To, co ovlivňuje dějiny, je společenství jako přátelství. [...] Nejpravdivější jednotou lidu je společenství jako přátelství. Je to základní křesťanská myšlenka koinonie. Označuje společenství lidí, kteří si uvědomují, že mají společný smysl všeho, co dělají, že mají společný smysl všeho, co dělají: mají společného Krista!“ (L. Giussani, *Qui e ora. 1984-1985*, BUR, Milán 2009, s. 325).

apoštolům: „A vy, za koho mě pokládáte?“¹³ Tato otázka staví do popředí nutnost přejít od přijetí hnutí chápaného jako vnější struktury vůči vlastnímu já k novému sebeuvědomění, které se shoduje s vírou.

To, co si říkáme, život, na kterém se podílíme a na který se odvoláváme, totiž může stále zůstat pouze nějakým diskurzem nebo skutečností vnější vůči našemu já, která nemění vědomí, jež o sobě máme. Už v roce 1970 don Giussani velmi jasně poukazoval na naléhavost, která platí i pro nás dnes: „Nastala chvíle *personalizace*. Nemůžeme už jít dál, jestliže to, co jsme si řekli [...], na sebe nevezme tvář naší osobnosti.“ A dodával slovo, ke kterému se od té doby neustále vracel: „To všechno se musí stát – nemohu nepoužít toto slovo – *sebeuvědomění*.“ Giussani přesně popisoval, v čem toto sebeuvědomění spočívá: je „novým uvědoměním si jiné skutečnosti ve mně, kterou jsem já sám, a proto také uvědoměním si jiných nástrojů pro posuzování a jednání“.¹⁴

Jde o sebeuvědomění odlišné od přirozeného, obvyklého sebeuvědomění všech lidí, protože má nový obsah. Tímto obsahem je konkrétní skutečnost, která vstoupila do našeho života a která klepe na naše dveře: skutečnost Krista. Obsahem tohoto nového vědomí sebe sama je Kristus a společenství, v němž se Kristus stává přítomným a které vytváří mou pravou tvář, mou naplněnou osobnost. Jinými slovy je to vědomí „nového stvoření“.¹⁵ A růst tohoto sebeuvědomění má pro nás zásadní význam, protože na něm závisí

stabilita a zralost naší zkušenosti: „Celý problém spočívá v tomto novém sebeuvědomění, v člověku novém, v novém stvoření, v nové struktuře. Lze hýbat horami, ale pokud člověk toto nemá, není nic.“¹⁶

Pokud v nás toto sebeuvědomění roste, mění se náš způsob, jak čelíme všemu: právě v tom spočívá skutečná revoluce. Pokusím se to ilustrovat. Když stojíš před nějakou volbou, námahou nebo bolestí, kdo je subjektem tvého úsudku, tvého postoje a tvého způsobu reagování? Právem všichni odpovídáme: moje „já“. Ale co jsi ty? V odpovědi na tuto otázku se odehrává veškerá novost, jak říkal svatý Pavel: „Nežiji už já [...], ale žije ve mně Kristus.“¹⁷ A já, který jsem pokřtěný, už nejsem od tebe oddělen: „Jsme jedno.“¹⁸ To já, které posuzuje, volí a reaguje, není autonomním, izolovaným jednotlivcem, který se teprve potom případně koordinuje s ostatními jako na schůzi vlastníků bytů; ne, je to nové já, které se znovu narodilo a znovu se rodí v příslušnosti ke Kristu, přítomnému v křesťanském společenství, do něhož nás zapojil.

Zde se tedy ukazuje radikální alternativa, která rozhoduje o plnosti naší lidské zkušenosti: na jedné straně já, které samo sebe chápe jako nezávislé, autonomní a jako poslední měřítko sebe sama i skutečnosti (je to samozřejmě iluze, domněnka, v níž můžeme žít i my); na druhé straně já, které uznává původní závislost, díky níž právě v tomto okamžiku existuje, totiž příslušnost k Bohu (jak uvidíme v osmé kapitole knihy *Původ křesťan-*

¹³ Srov. E. Silanos, „A vy, za koho mě pokládáte?“, *text duchovních cvičení fraternity CL*, cz.clonline.org (srov. Mt 16,15).

¹⁴ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, op. cit., ss. 165 a 167.

¹⁵ 2K 5,17 a Ga 6,15.

¹⁶ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, op. cit., s. 175.

¹⁷ Srov. Ga 2,20.

¹⁸ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, op. cit., ss. 183 a 250.

ského nároku), která se v Ježíši stává „dějinným společenstvím“:¹⁹ já tak objevuje, že patří Kristu a jeho tajemnému a skutečnému tělu, jímž je církev. Jak říká svatý Pavel: „I když je nás mnoho, jsme jedním tělem v Kristu, k sobě navzájem jsme však údy.“²⁰ Druhý člověk mi patří a já patřím jemu, protože oba patříme Kristu. Už nejsem atomem, který naráží do jiných atomů: jsem údem živého těla.

Je to fascinující výzva pro naši osobní svobodu. Toto nové sebeuvědomění totiž nevzniká mechanicky, není samozřejmé: je to obrácení, o které je třeba stále prosit a které uvádí do hry mou svobodu; znamená tedy osobní rozhodnutí, které vyžaduje rozum i vůli a které je třeba v každém okamžiku obnovovat.²¹ Jde o to uznat skutečnost Krista a společenství jako obsah vědomí sebe sama, jako faktor, který rozhodujícím způsobem určuje způsob, jakým chápeme sami sebe a jak jednáme. Toto uznání povznáší naši svobodu, naši schopnost naplnit sami sebe, která je odpovědností vůči našemu určení,²² a vytváří „*metanoia*“, tedy „změnu smýšlení, neboli způsobu, jakým věci poměřujeme, způsobu, jakým je vnímáme“.²³ V kořeni mého „já“ je „my“.

A nezáleží na tom, zda je člověk na místě, kde se právě nachází, fyzicky sám, nebo spolu s druhými. Jak říká Giussani: „Adekvátním subjektem naší přítomnosti na univerzitě nebo ve světě práce je naše jednota, ne ty. Jestli jsi sám, když jsi sám, neseš v sobě odpovědnost nás všech, jsme to všichni, kdo v tobě odpo-

vídáme, a jsme to všichni, kdo tebe živíme.“²⁴ Byl jsem toho svědkem během setkání Equipe GS, když se zapojila jedna středoškolačka z Abú Dhabí: své účasti na naší zkušenosti se věnuje prostřednictvím skupinky s jednou dívkou, která žije v Nizozemsku, a dvěma dívkami, které jsou v Norsku; tuto skupinku vede online jedna profesorka z Varese (jinak by to ani nešlo...). Ve Spojených arabských emirátech je tato studentka jedinou členkou GS, a přesto není sama!

3. POSLÁNÍ

Člověk, který žije s tímto novým sebeuvědoměním, dává novou podobu všemu, co dělá. Nemůže se nezměnit způsob, jakým prožívá okolnosti svého života, vztahy, které vytváří, ani jeho postoj ke skutečnosti. Tento proces proměny se nazývá *poslání*.

Mezi novým sebeuvědoměním a posláním neexistuje žádný předěl. Poslání totiž není „něco, co máme vykonávat“ – jak jsme si mnohokrát připomínali –, ale je to vyjádření nového bytí tam, kde se nacházíme, na osobní i společenské úrovni. Je to projev identity definované příslušností ke Kristu, k onomu „my“, ve kterém Kristus nadále zůstává přítomný v dějinách a působí. Nejde především o iniciativy, díla nebo aktivity – i když tvořivost vyrůstající z této příslušnosti dříve či později přinese mnoho užitečných a krásných plodů, jak

¹⁹ L. Giussani, *Původ křesťanského nároku*, Paulínky, Praha 2012, s. 151.

²⁰ Ř 12,5.

²¹ „Existence představuje především rozhodnutí ohledně toho, co člověk uznává za svůj vlastní základ; a toto rozhodnutí je událostí, která se neustále opakuje.“ (L. Giussani, *Alla ricerca del volto umano*, BUR, Milán 2007, s. 95).

²² „V osmé kapitole knihy *Původ křesťanského nároku* rozvíjí Giussani souvislost mezi svobodou a závislostí: „Svoboda totiž znamená zároveň odpovědnost, a tedy *odpověď* Jinému. Tak je svoboda zachráněna, osvobozena.“ (L. Giussani, *Původ křesťanského nároku*, op. cit., s. 146).

²³ L. Giussani, *Qui e ora (1984-1985)*, op. cit., s. 328.

²⁴ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, op. cit., ss. 183 a 250.

o tom hojně svědčí historie našeho hnutí –: posláním je samotný život. A život chápáný jako poslání směřuje k tomu, aby „nesl skutečnost Krista, a tedy i skutečnost křesťanského společenství, kamkoliv člověk přichází”.²⁵ To je totiž naše poslání: hlásat Kristovo tajemství a přinášet do světa, do každé lidské situace, se kterou se ztotožňujeme, tajemství křesťanského společenství. Poslání se tedy shoduje s dynamikou života samotného: „A pokud není takto celkové, pak není pravdivé. Není pravdivé pojetí poslání, není pravdivé sebeuvědomění a není to křesťanský život. Pokud je však celkové, pak samozřejmě zasahuje manželku a dítě, ale stejně tak zasahuje politiku, sociální angažovanost i práci v továrně.”²⁶

Přínos, který můžeme dát světu, tedy prochází skrze naše vlastní obrácení, jak nám řekl papež v Rimini: „Je zapotřebí odvážných průkopníků, kteří začnou změnou vlastního kurzu, aby učinili obrácení žádané od všech přesvědčivé a věrohodné.”²⁷

Nemluvím o nedosažitelném ideálu, ale o skutečnosti, která je mezi námi. Během mezinárodního shromáždění odpovědných jsme skutečně byli svědky pozoruhodných svědectví. Jedno z těchto svědectví jste již mohli číst v novinách nebo na sociálních sítích. Od naší přítelkyně Deborah jsme si vyslechli příběh o jejím setkání s Domenicem, mužem trpícím roztroušenou sklerózou, který zde v Lombardii požádal o asistovanou sebevraždu a také ji podstoupil. Vyprávěla nám o tom, jak mu nejprve chtěla nabídnout svou společnost prostřednictvím dopisů a jak ji později skutečně poskytovala při týdenních návštěvách – zpo-

čátku v doprovodu manžela, později s přáteli. Sama nám vysvětlila, co jí umožnilo udělat tento krok: „Mohla jsem se na něj dívat tímto pohledem, protože jsem uchválena svou příslušností k hnutí”. Podle běžných měřítek by výsledek tohoto příběhu mohl být považován za neúspěch. Ve skutečnosti však ukazuje hodnotu přítomnosti utvářené žitým společenstvím. Její pravda a užitečnost nejsou měřeny výsledkem, který bychom si přáli, ale tím, že činí ve světě přítomným Kristův pohled na lidský život.

Stejné svědectví nám poskytl don Lorenzo, misionář působící v Santiagu de Chile, když nám vyprávěl o problémových mladých lidech, se kterými se setkává ve své farnosti, a o některých „neúspěších“, které zažil (mladí, o které pečoval se vrátili ke kriminalitě nebo drogám). Vyšla najevo tatáž nezištnost, láska, která není z nás, která nás přesahuje. Řekl nám: „Bůh mě miluje právě takto. Dává za mě celý svůj život na kříži, aniž ví, zda tuto lásku přijmu. Tito mladí lidé, které je tak těžké milovat, jsou srdcem Boha, které touží být milováno. Proto jejich milování nikdy není neúspěchem. Nemohu posuzovat to, co se s nimi děje, podle měřítek světa. Jediným měřítkem lásky je kříž.”

Je důležité dodat jednu poznámku: život chápáný jako poslání není novým objevem, ale je charakteristickým rysem našeho hnutí už od jeho počátků. V nové knize *Il centro della vita* („Střed života“) jsou shromážděny přednášky, v nichž don Giussani prochází historií hnutí od jeho počátků až po období po roce 1968 a formuluje základní body návrhu

²⁵ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, op. cit., s. 207.

²⁶ *Tamtéž*, s. 186.

²⁷ Lev XIV, *Promluva Svatého otce k účastníkům 47. „Meetingu pro přátelství mezi národy“*, vaticannews.va/cs.

hnutí (všem doporučuji si ji přečíst). Celé dvě přednášky věnuje tématu poslání. Giussani píše: „Tou nejnaléhavější starostí“ – nikoli pouze „jednou“ ze starostí, nýbrž tou „nejnaléhavější“! – „v počátcích hnutí bylo tehdy, stejně jako je tomu i dnes, aby křesťanské poselství oslovilo každého; šlo tedy o starost, která byla zjevně a silně misijní.“ A dodává: Bylo by známkou „určitého nedostatku v tom, jak chápeme [...] svůj osobní vztah ke Kristu“, kdyby v nás jako bezprostřední důsledek nevznikala „misijní horlivost“.²⁸ Jde o výzvu, která neztratila nic ze své aktuálnosti: týká se nás stejně tak, zde a dnes.

Cassese

Děkuji. Jak již předtím Davide zmínil, ve svém projevu na Meetingu se papež Lev XIV. dotkl mnoha témat, ke kterým se budeme později vracet, ale dnes bych rád připomněl dvě z nich, protože se podle mého názoru bezprostředně týkají našeho hnutí. Prvním je to, co papež nazval „historickou odpovědností“, která zachycuje celé naše nadšení. Papež nás požádal, abychom se nespokojili pouze s uchováváním toho, co jsme přijali, ale abychom to vnášeli do reality a riskovali s tím v konkrétním životě. Je to mocná výzva, neboť po nás žádá, abychom společenství nevnímali jako útočiště, nýbrž jako postoj uprostřed dějin, uprostřed výzev naší doby.

Druhým bodem je harmonická jednota, která se rodí z lásky k církvi a z jejího následování. Papež zdůraznil, že jednota je harmonie, která zhodnocuje rozdíly a uvádí je do vzájemného vztahu. Řekl, že poslání není aktivita přidaná k životu, ale způsob, jakým se žije

víra: láska k církvi a ke světu takovým, jaké jsou, bez strachu z jejich rozporů.

Historická odpovědnost a harmonická jednota jsou dvě témata, která se přímo dotýkají našeho způsobu života v hnutí i ve světě. Pomoz nám se dotknout jejich podstaty a rozpoznat, jaké důsledky pro nás dnes mají.

Prosperi

Jsou to pro nás otázky mimořádného významu, zvláště v této etapě našich dějin. Proto bych rád přispěl k cestě, na níž budeme později povoláni spolupracovat všichni.

4. NAŠE HISTORICKÁ ODPOVĚDNOST

V jednom krásném textu z mezinárodního setkání univerzitních studentů CL z roku 1977, který dobře shrnuje cestu, o níž jsme doposud mluvili, don Giussani hovoří o poslání jako o historickém úkolu: „Proč nám byla dána víra? Pro *poslání*: byli jsme povoláni jen pro toto. Máme historický úkol, křest jsme přijali pro historický úkol: poslání, což je *zpřítomňovat křesťanskou skutečnost*. Co je dnes křesťanskou skutečností? Před dvěma tisíci lety to byl člověk, Kristus; dnes je to společenství v jeho jménu uprostřed světa: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich.“ Přítomnost je událostí společenství mezi námi. Je společenstvím ne jako organizace, ale jako okamžik života, který je vytvářen rozmanitými vztahy mezi námi. Toto je přítomnost, jejímž určením je celý svět [...], ale začíná na místě, v lidské situaci, v níž se nacházíme.“²⁹

²⁸ L. Giussani, *Il centro della vita. Il fatto di Cristo e della sua permanenza (1971-1972)*, op. cit., s. 38.

²⁹ L. Giussani, *Dall'utopia alla presenza (1975-1978)*, BUR, Milán 2006, ss. 123-124.

Chtěl bych zdůraznit dvě věci, které mi přijdou rozhodující. První: přítomností není komunita jako organizace, ale „okamžik života, který vzniká z rozmanitých vztahů mezi námi“, nové vztahy. Druhá: cílem této přítomnosti je celý svět – Meeting je toho senzačním a dojemným příkladem, jako i naši přátelé, kteří jsou na misie na nejdlejší místa -, ale její počátek se nachází tam, kde člověk právě žije, se svými problémy, omezeními a okolnostmi. Mezi těmito dvěma póly není žádný skok ani rozpor. Církev nám to jasně ukazuje na příkladu svaté Terezie z Lisieux: roku 1927 ji papež Pius XI. prohlásil za patronku misíí společně se svatým Františkem Xaverským. Přitom Terezie nikdy neopustila svůj klášter, zatímco František strávil život na misijních cestách v Indii a Japonsku. A přesto jsou oba spolupatrony misíí. Rozhodující totiž není naše aktivita sama o sobě, ale rozhodující otázka je, „v lidských podmínkách, do kterých jsme postaveni“, odpověď na naše povolání. Svatá Terezie napsala ve svém deníku: „Chtěla bych být misionářem nejen několik let, ale chtěla bych jím být od stvoření světa až do konce věků.“³⁰ Proměna člověka – obrácení – je zázrak. A zázraky neděláme my: ty dělá Bůh. Také svatě prosíme, aby se za nás u Boha přimlouvali. Naším úkolem je nabídnout svůj život pro uskutečnění Jeho plánu s lidmi.

Právě o tom mluvil na Meetingu i papež Lev XIV., když použil výraz: „historická odpovědnost“. Řekl nám to jasně: „Děkujeme Pánu za toto živé dědictví, které vám dává velkou historickou odpovědnost ve větším společenství Církve, ve službě lidstvu, jež hladoví a žízni

po spravedlnosti.“ A dále: „Ano, drazí přátelé, je čas odpovědnosti, zvláště pro ty, kdo mnoho přijali z tisícileté tradice víry, jež se stává kulturou.“ Později citoval i dona Giussaniho a jeho knihu *Riziko výchovy*: „Drazí přátelé, odzbrojující krása tohoto Tajemství vyžaduje podstoupit „výchovné riziko“, o němž k vám mluvil don Giussani. On intuicí pochopil, že „výchovná metoda schopnější přinášet dobro však není ta, která utíká před realitou, aby toto dobro uplatňovala odtrženě od ní, ale naopak ta, která žije podporováním vítězství dobra ve světě.“ A zdůrazňoval: „Ve světě“ zde znamená v konfrontaci s veškerou realitou, konfrontaci „riskantní“, chceme-li ji nazvat takto, lepší označení je však „angažovaná“. Bratři a sestry, vezměme na sebe nyní tuto odpovědnost, která je věností Kristu a závazkem vůči našemu světu!“³¹

Někdo může namítnout, že jsme tomuto úkolu neúměrní. A má pravdu. Ale poslání, které dostáváme, však nezávisí na našich schopnostech ani kvalitách. Kristus nás prostřednictvím církve zapojuje do Svého poslání: vybírá si nás slabé, aby bylo zřejmé, že jedná On. Před čtyřiceti lety byla disproporce mezi našimi silami a tímto úkolem úplně stejná jako dnes. Nikdo z nás tedy nemohl předvídat, co se stane se společenstvími hnutí v Ugandě, ve Spojených státech, na Tchaj-wanu nebo v Kazachstánu. Přesto nám roku 1984 svatý Jan Pavel II. adresoval tato slova: „Jděte do celého světa a přinášejte pravdu, krásu a pokoj, které se setkávají v Kristu Vykupiteli.“³² Naše čtyřicetiletá historie je odpovědí na ono pozvání – které papež Lev XIV. obnovil nejprve

³⁰ Terezie z Lisieux, *Autobiografické spisy, Dějiny duše*, Karmelitánské nakladatelství, Vimperk 1991, p. 186.

³¹ Lev XIV, *Promluva Svatého otce k účastníkům 47. „Meetingu pro přátelství mezi národy“*, [vaticannews.va/cs/](https://www.vaticannews.va/cs/); Citace Giussaniho jsou z knihy: L. Giussani, *Riziko výchovy*, Itaca, Castel Bolognese, 2023, s. 73.

³² Jan Pavel II, <https://www.clonline.org/en/current-events/articles/go-into-the-whole-world>.

během Jubilea hnutí³³ a poté znovu v Rimini a které bylo adresováno přímo nám –, jež hnutí vyzývá, aby bylo „odrazovým můstkem, z něhož se lze vrhnout do celé reality“, a vybízí nás, abychom vyšli „vstříc všem“!³⁴

Přátelé, společné kráčení v tomto roce nám znovu připomnělo, že v našem společenství existuje mnohem více zkušeností svatosti, než si uvědomujeme. Často jsme v pokušení utopit se v našich okolnostech života. Úkolem našeho přátelství je pomáhat si navzájem pozvednout pohled nad omezenost našich problémů, nad tíhu našich plánů a obav, ke kráse znamení Kristovy iniciativy mezi námi, abychom si připomněli, že konečným smyslem každé okolnosti našeho života je sdílet Jeho přítomnost a budovat církev, aby Ho svět mohl poznat. Právě proto jsme spolu.

5. „JÍT SPOLEČNĚ“

V následujících měsících chceme do hloubky promýšlet projev, který pronesl Lev XIV. v Rimini. Vrátil se v něm k mnoha tématům, která jsou důležitá jak pro něj, tak pro nás, a která rozvíjel i při dalších setkáních (mezi nimi i dvě setkání z 6. června 2025 a 21. května 2026 s představiteli asociací věřících, církevních hnutí a nových komunit). Nyní, abych odpověděl na položenou otázku, chtěl bych poukázat na některé body na konci projevu z Meetingu. Po té, co nám Papež dvakrát s velkou srdečností a podpořen naší reakcí, připomněl výzvu vždy milovat církev, (řekl: „Přátelé, milujte vždy církev! Milujte a chraň-

te jednotu. Stojí za to to zopakovat: milujte vždy církev! Milujte a chraňte jednotu společnosti, skrze kterou vás Kristus oslovil a přitahuje k sobě.“), zdůraznil synodální a misijní rozměr života církve, rozměr, který nás volá především k tomu, abychom se naučili jeden druhému naslouchat, jak řekl v projevu z 24. října 2025. A to především ze strany těch, kdo nesou odpovědnost za vedení, je tedy nutné si naslouchat, naslouchat si opravdu, jeden druhému: každý naslouchá, nechá se proměňovat vírou druhého a společně, pod vedením pastýřů, dozrává nové vědomí, další kroky, odvážné poslušnosti Duchu Svatému.³⁵

To je zkušenost „společné cesty“, tedy synodality (*syn*: společně; *hodós*: cesta), pojem, který poslední dva papežové převzali z odkazu Druhého vatikánského koncilu. „Synodalita není název procesu, ale povaha lidu, který v přátelství a setkání s druhým pociťuje, že patří pouze Bohu.“ A to souvisí také s odpovědností těch, kteří řídí. Papež to hned poté dodal: „Pak se autorita mění ve službu, která ctí rozmanitost a usnadňuje její harmonii.“³⁶

Jak vzácná je rozmanitost, kterou každý z nás přináší do projevu charismatu, už jen proto, že každý z nás má svůj jedinečný temperament, své povolání a nezaměnitelnou svobodu! Každý z nás totiž prožívá odpovědnost za charisma, na jehož předávání se mu dostalo podílet, prostřednictvím jedinečnosti a konkrétnosti své osoby. A čím více si přeje přispět k růstu plodnosti charismatu, které se ho dotklo, tím více miluje společnou cestu a hledá srovnání s těmi, kteří jsou povoláni vést zkušenost hnutí (tak jako tomu bylo v minulosti, platí to pro

³³ Srov. Lev XIV, *Papež k vedoucím církevních hnutí: V Duchu a v církvi*, 21. května 2026, vaticannews.va/cs

³⁴ Lev XIV, *Promluva Svatého otce k účastníkům 47. „Meetingu pro přátelství mezi národy“*, vaticannews.va/cs.

³⁵ *Tamtéž*.

³⁶ *Tamtéž*.

přítomnost a bude to platit i pro budoucnost). Na druhé straně služba těch, kteří vedou, vždy v rámci sdílení a spoluzodpovědnosti, spočívá právě v tom, aby ctili rozmanitost a napomáhali její harmonii, jak jsme slyšeli, ku prospěchu celého společenství.³⁷

V této souvislosti jsem v některých rozhovorech z posledních týdnů zaznamenal jedno nedorozumění, které může naše další kroky ztěžovat. Záleží mi na tom, abych to objasnil, z lásky ke společné cestě. Proto je důležité zabývat se tím ve chvíli, kdy jsme zde všichni společně. Mám na mysli situaci, kdy se naše rozmanitost namísto toho, aby se stala přínosem pro společenství, promění v osobní projekt, který má tendenci převzít nad vším ostatním převahu. Nemusí se to nutně dít vědomě nebo v podobě otevřeného protikladu, ale výsledkem je, že člověk začne více následovat svou vlastní představu než společnou cestu, vyhýbá se vzájemnému srovnávání a nenechává se doprovázet. V takových případech rozmanitost přestává vytvářet harmonii a začíná vytvářet disharmonii, která postupem času, byť nechtěně, nakonec vede k rozdělení. A je bolestné, když k tomu dochází, protože ať už chceme, nebo ne, je to zranění společenství. Pozor, je to pokušení, které může potkat každého z nás. Proto nepřestávejme být bdělí a pomáhejme si navzájem kráčet společně a vzájemně se napomínat a opravovat.

Společenství, misie a vzájemné naslouchání jsou svědectvím o novosti života, kterou jsme přijali a po níž toužíme. Je plodem Kristovy přítomnosti jako kořene, ale také naší svobody jakožto rozpoznání a souhlasu. „Tento styl –

uzavírá papež - představuje v této pohnuté době skutečné znamení časů. Svědčeme o tom, že každé charisma je ke společnému užitku, že každé bohatství se dělením násobí, že každý strach lze překonat: musíme to učinit hmatatelným, věrohodným, žádoucím.“ Není to nemožný úkol, řekl nám, a když nás povzbudil, abychom se o něj pokusili, ukázal nám také cestu: „Dokážete to, drazí přátelé, ve šlépějích svého zakladatele, pěstováním jednoty mezi sebou, s těmi, kdo jsou povoláni vést Hnutí, s Apoštolským stolcem, který vás uznal, a s Petrovým nástupcem.”³⁸

Před námi se tedy v tomto roce otevírá náročná, a zároveň vzrušující cesta. Nové sebeuvědomění, které rozkvétá v misii a ve vzájemném naslouchání, není něco, co bychom jednou provždy získali. Vyžaduje otevřenost ducha, chudobu srdce, hlubokou pokoru a neustálou formaci. Je to cesta, která nikdy nekončí, protože velmi snadno můžeme znovu sklouznout k běžnému způsobu uvažování, stejnému, jaký má každý jiný. Sebeuvědomění je proto třeba neustále probouzet, podněcovat a korigovat. A právě prostřednictvím společenství – prostřednictvím cesty, kterou nám nabízí – se to děje: „Je to skutečně prozřetelnostní začarovaný kruh: právě prostřednictvím společenství [...] jsme se zrodili a ve společenství se budujeme [...]. Nejde o budování věcí, ale o budování tebe, a tedy tohoto sebeuvědomění.”³⁹

Nové sebeuvědomění totiž neroste díky tomu, co sami chápeme (díky Bohu, jinak by bylo vyhrazeno těm nejinteligentnějším), ale díky tomu, co se mezi námi děje, díky cestě,

³⁷ Srov. Lev XIV, *Papež k vedoucím církevních hnutí: V Duchu a v církvi*, 21. května 2026, vaticannews.va/cs.

³⁸ Lev XIV, *Promluva Svatého otce k účastníkům 47. „Meetingu pro přátelství mezi národy“*, vaticannews.va/cs.

³⁹ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, op. cit., s. 180.

kteřá je nám nabízena, vždy v míře naší chudoby ducha. Dovolte mi přečíst vám dopis jedné dívky z GS, která navštěvuje gymnázium Don Carlo Gnocchi v Carate Brianza: „Letošní léto pro mě bylo velmi vzácné. Zúčastnila jsem se [několika prázdninových akcí hnutí], a přesto jsem prožila ohromující jednotu: své léto bych totiž nerozdělila na jednotlivé části, protože všechny tyto chvíle jsou součástí jediné cesty. Jistě, při horském výletu je část, která vede lesem, pak část po horské cestě a část po hřebeni, ale všechny stoupají ke stejnému vrcholu, všechny tři části tam vedou. Toto léto jsem udělala velký krok v uvědomění si toho, co prožívám, a každý den v něm stále více rostu: uvědomuji si, že kráčím po konkrétní cestě. Ne po cestě, kterou začínám já, ale po cestě, kterou už někdo přede mnou vytýčil, jako stezku při horském výletu. Jsem na cestě a je to ta největší možná radost – vědět, že můj život směřuje ke štěstí, navzdory všem chybám, kterých se mohu dopustit... A kdo ví, kdy dojdou k cíli! Teprve tehdy nebude o čem pochybovat. Ale už teď je to ochutnávka toho, co přijde. Konečně začínám chápat, co znamená, že „kdo miluje cíl, touží po cestě“, a na této cestě každou vteřinou stále více objevuji, že toužím po cíli.“

Jaký vhled v šestnáctileté dívce! Tato společná cesta je velmi jednoduchá a konkrétní: jde o to nechat naše přátelství (a pohled, který s sebou přináší) vstoupit do našich každodenních dnů. Je to cesta, která se rozvíjí a prohlubuje prostřednictvím konkrétních gest a našich „ano“ (byť malých, ale přesto jsou to „ano“) k nim: Škola komunity, raggio, charitativa, Společný fond, společné studium,

společná příprava výstavy, večere, fotbalový zápas, výlet do hor. Zkrátka: „spolužití a sdílení“, ⁴⁰ „jak říká text Školy komunity, na kterém právě pracujeme.

Připomíná nám to dojemným a zároveň zralým způsobem Laura, naše osmadvacetiletá přítelkyně z Kuby. Všichni víme, v jak kritické situaci se nachází obyvatelstvo této země. Poslechněme si svědectví, které přednesla na konci srpna na Mezinárodním shromáždění odpovědných.“

Text svědectví

Tři gesta, která Laura uvedla – Škola komunity, charitativa a Společný fond – jsou stejná gesta, která jsou nabízena i nám zde. Když je člověk bere vážně, napomáhají zrání „nové přítomnosti ve světě“ ⁴¹ jak zní název našeho letošního zahajovacího dne, a to ve všech jeho rozměrech: kultura, láska, misie. Není to něco, co by naši přátelé na Kubě naplánovali: jednoduše to rozkvetlo – jak jsme slyšeli – díky tomu, že následovali cestu, kterou jim hnutí nabízí stejně jako nám všem, tím, že se zapojují do navrhovaných gest a každý den žebrají o Krista. Výsledek je vidět: nový způsob, jak žít ve světě, který rozpoznávají i ostatní.

Tato tři gesta jsou způsobem, jak člověk natahuje ruce, prosí Pána o proměnu svého života, učí se přijímat větší míru, než je ta jeho, a následuje pokyn Někoho Jiného. Uvědomujeme si to vůbec? Některé dny na Kubě chybí základní potřeby (zkusme se vžít do jejich situace: nemít elektřinu například znamená,

⁴⁰ L. Giussani, *Původ křesťanského nároku*, op. cit., s. 65.

⁴¹ L. Giussani, *Il centro della vita. Il fatto di Cristo e della sua permanenza (1971-1972)*, op. cit., s. 258.

že nefunguje lednička, takže to málo jídla, které máte, musíte hned spotřebovat), a oni se přesto rozhodnou zvýšit výši svých příspěvků do Společného fondu a být v nich věrnější. Jak silné vědomí sounáležitosti ke svým přátelům a k této cestě musí mít! Čím větší má člověk žízeň po tom přijímat, tím více se stává tvořivým, tím více v něm vzplane vašeň pro úděl bratří ve víře a tím více se mu otevírají oči také pro všechny, s nimiž se setkává (jako například pro žiznivé staré lidi, kterým Laura a její přátelé přinesli nápoje, které se jim podařilo opatřit). Jak nám řekl papež Lev: „Realita se dusí v našich kalkulech a dýchá v Boží nezištnosti.“⁴²

6. KAŽDÝ SVŮJ DÍL ZDI

Na závěr se vrátím k obrazu Nehemiáše před troskami Jeruzaléma, který připomíná encyklika *Magnifica humanitas*.⁴³ Nehemiáš nezačíná svými kalkulacemi ani nějakým vlastním plánem: pláče nad zraněným městem, naslouchá postupně obavám lidí, svolává rodiny a každé z nich svěří úsek zdi, který má vybudovat. Město tak není obnoveno z iniciativy jediného člověka, jeho velikosti či geniality, ale proto, že se o jeho obnovu zasadí celý lid.⁴⁴

Je to působivý obraz, který dobře vystihuje náš způsob, jak čelit situaci, v níž žijeme. Nikdo z nás nemá v rukou celou hradbu; každý má na starosti její část (své společenství, své prostředí, své město, svou rodinu,

svou práci) a žádná část není bezvýznamná, žádná přítomnost není bezvýznamná. Jak řekl jeden přítel na Mezinárodním shromáždění odpovědných: „Neexistuje nulový dopad; když chybíš ty, všichni jsme chudší.“

Jsme před Bohem spoluzodpovědní za dobro, které se odehrává před našima očima. Není po nás žádáno, abychom byli hodni nebo abychom byli schopní: je po nás žádáno pouze, abychom byli k dispozici a prosili Krista. Jak vidíme na obraze za mými zády: jde o *Svatého Josefa tesaře* od Georgese de La Tour. Vidíme svatého Josefa, jak opracovává dřevo; vedle něj drží dítě Ježíš v ruce svíčku, která vydává slabé světlo osvětlující jeho tvář a činí z ní – všimněte si toho – nejjasnější místo celého obrazu, jako by připomínala Kristova slova: „Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě.“⁴⁵ Je to právě toto světlo, které ti umožňuje stavět a pracovat, i kdyby kolem byla úplná tma; je to tato Přítomnost, která vstoupila do našeho života a zůstává v něm, stále nás zahrnuje svým světlem. Tak tedy, přátelé: to, co je po nás především žádáno, jediná věc, která je skutečně nezbytná, je zůstat v dosahu tohoto světla.

Dnes se tedy vraťme domů s tímto vědomím: „Ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede je až do konce.“⁴⁶ Máme jistotu, že nás církev doprovází. Svěřme se Panně Marii, kterou don Giussani nazýval „jistotou naší naděje“,⁴⁷ a svěřme jí cestu tohoto roku i jednotu našeho hnutí. Dobrou cestu všem.

⁴² Lev XIV, *Promluva Svatého otce k účastníkům* 47. „Meetingu pro přátelství mezi národy“, vaticannews.va/cs.

⁴³ Lev XIV, Encyklika *Magnifica humanitas*, 7-8 a jinde.

⁴⁴ srov. Neh 1-6.

⁴⁵ J 8,12.

⁴⁶ F 1,6.

⁴⁷ L. Giussani, *Tracce*, n. 9/2004, p. 1.

Překlad: Lenka Bechynova, Simona Chloubova, Lucie Vostalova, Vaclav Tomecek
© 2026 Fraternità di Comunione e Liberazione.

Na obálce: Georges de La Tour, *San Giuseppe carpentiere*,
XVII. století, Muzeum Louvre, Paříž, Francie
© RMN-Grand Palais / Michel Urtado/ Dist. Foto SCALA, Firenze